

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики музичного виховання та диригування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ВОКАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ**

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за другим (магістерським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними
спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №17 від “14” квітня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія та теорія вокальної педагогіки
Викладач	Молодій Ольга Романівна , заслужена артистка України, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування
Контактні телефони викладача	0503386878, 0964062305
E-mail викладача	mamamela@ukr.net
Формат дисципліни	Очна, заочна
Обсяг дисципліни	90 годин, 3 кредити
Посилання на сайт дистанційного навчання	- https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	4 години
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Історія та теорія вокальної педагогіки» – одна із важливих дисциплін при підготовці майбутнього педагога-музиканта, виконавця - співака, професіонала - вчителя музичного мистецтва загальноосвітньої школи, диригента, керівника творчих колективів, як у школі так і в позашкільних закладах естетичного виховання. Невід’ємною складовою цього процесу є теорія, оволодіння значним об’ємом знань про природу співацького голосу, еволюцію вокально педагогічних поглядів, без яких неможливе розуміння процесу постановки і розвитку голосу.</p> <p>Зміст дисципліни полягає у розкритті , осмисленні процесу становлення теорії вокальної педагогіки відповідно до розвитку знань про природу співацького голосу, зміни вокально-методичних установок, зумовлених вимогами виконавства, як оперного, так і, згодом, камерного та хорового.</p> <p>Головні етапи розвитку вокальної педагогіки розглядаються у зв'язку з еволюцією оперного жанру, який визначає і активізує розвиток вокальної техніки, виконавської культури та їх взаємозв'язок. У вокальній педагогіці як науці проблема використання природи співацького голосу в оперному виконавстві є головною. Основні закономірності, принципи, прийоми сольного співу були виявлені завдяки стрімкому розвитку опери. Потім знайдені там нововведення привносилися в сферу камерного та хорового виконавства (хоча хорове мистецтво значно старше за віком). Мистецтво сольного співу і хорова виконавська культура взаємозалежні між собою, їх поєднують практично ті ж проблеми вокальної педагогіки, методики і виконавської практики. Вокальний професіоналізм хормейстера - основа його практичної діяльності. У процесі вокальної роботи з хором йому доводиться вирішувати вокально-педагогічні проблеми, як педагогу сольного співу. Це проблеми звукоутворення, звуковедення, тембру голосу, закономірностей роботи голосового апарата в співі (дихання, гортані, горла, рота, м'якого піднебіння, мови...) на які необхідно зважати у виконавській і педагогічній практиці майбутнього співака, вокального педагога чи хормейстера.</p> <p>У різні епохи музичного мистецтва існували різні погляди на природу співацького голосу і питання його використання. Залежно від цих поглядів, музично-естетичних смаків формувалася теоретична і методична модель вокального мистецтва, здійснювалося співацьке навчання і виховання співака. Природно-наукове обґрунтування співацького процесу у відриві від впливу музики, стилю, мови, як відзначав Д. Л. Аспелунд, неможливе, «оскільки виконавська практика за всі часи і у всіх народів визначала задачі навчання і виховання співаків».</p> <p>Розгляд в історичному аспекті питання природи та можливостей голосу людини дає можливість пояснити характер звучання співацького голосу і стилістику вокального</p>	

інтонування музичних творів того чи іншого історичного періоду, зрозуміти методи вокального навчання і виховання професійних співаків конкретного часу, проаналізувати методичні концепції видатних вокальних педагогів минулого з позицій сучасності та виконавську палітру видатних майстрів вокальною мистецтва.

3. Мета та цілі курсу

Мета навчальної дисципліни: ознайомити майбутніх педагогів та виконавців з теорією співацького голосу, його використанням у вокально-виконавській практиці; історією розвитку вокальної педагогіки як науки і вокально-виконавських стилів залежно від вирішення проблеми використання природи співацького голосу в оперній і хоровій музиці різних епох; дати знання суміжних наук, що вивчають мистецтво сольного співу і методики вокального виховання та готують майбутнього вчителя музичного мистецтва до професійної музично-педагогічної діяльності.

Цілі курсу: відповідно до теорії співацького голосу, до зміни поглядів на природу звуку та манеру співу, розглянути основні принципи розвитку голосового матеріалу співака в контексті історичних змін. Систематизувавши знання щодо будови і функції голосового апарата, біофізіологічних механізмів співацького процесу, стійких критеріїв якості співу і співацької майстерності, структури співацького діапазону (дво- і триділянкова, що співпадає чи не співпадає з дворегістровою природою голосу), розглянути класифікацію співацьких голосів та її еволюцію; проаналізувати зміни методів і прийомів виховання співака; засвоїти матеріал з історії вокальної педагогіки (основні вокально-методичні трактати минулих епох); здійснити аналіз і виявити вокальну стилістику хорової музики в історичному аспекті; з'ясувати закономірності роботи голосового апарата в співі, зрозуміти основні наукові концепції (міоеластична, нейрохронаксична, акустична) його діяльності та сформулювати у майбутніх митців та педагогів систему знань про еволюцію вокальної педагогіки як науки.

4. Результати навчання (компетентності)

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, використовувати різні форми комунікативних процесів, вільно оперувати професійною термінологією, володіння навичками редагування й перекладу текстів, пов'язаних із фахом. Здатність використовувати професійну літературу, фахові термінологічні словники та допоміжні джерела у процесі; здатність оперувати фаховою термінологією в професійному середовищі.
- Здатність до постійної та систематичної роботи, спрямованої на вдосконалення професійної музично-педагогічної майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у професійній музично-педагогічній сфері; виявляти логічну структуру і понятійний апарат незнайомого наукового тексту, вирішувати професійні завдання із застосуванням інформаційних технологій в професійній діяльності викладача музичного мистецтва (за видами); до наукової рефлексії та гуманітарної експертизи проблем музично-педагогічної освіти; до інтернаціонального охоплення специфіки складників музично-риторичного тезаурусу національних музичних мов; до розуміння еволюції культури та музичного мистецтва як відображення основних тенденцій суспільно-історичного розвитку країни.
- Здатність вирішувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у галузі хорового виконавства та середньої освіти у процесі навчання основ теорії і практики вокально-хорової роботи, художньо-творчого розвитку учнів через хоровий спів як форми роботи на уроках музичного мистецтва. Здатність до опанування основних методів та способів вирішення комунікативних завдань професійної діяльності, вміння аналізувати логіку висловлювань реципієнтів з позицій норм толерантності та ефективної праці в педагогічному колективі.
- Вміння виявляти музикальність, виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційні, артистичні уміння, виконавську надійність учителя музичного мистецтва. Здатність формувати та удосконалювати вокально-технічні та виконавські навички, виробляти за допомогою самоконтролю навички свідомого володіння голосом; застосовувати весь комплекс засобів виразності, артистичну, сценічну майстерність у професійній діяльності співака.
- Знання сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.
- Здатність інтегрувати складні професійні вміння гри на музичних інструментах, співу, диригування музичними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію).

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- Здатність усвідомлювати місце та роль музичної культури у сучасному соціокультурному просторі та здатність аналізувати музичне мистецтво в контексті розвитку інших видів мистецтв, літератури, загального розвитку гуманітарного знання, релігійних, філософських ідей певних історичних періодів.
- Здатність до оволодіння необхідним комплексом психолого-педагогічних та мистецьких знань, розуміння принципів та закономірностей процесу художньо-творчої діяльності; здатність до системного мислення у професійній сфері.
- Здатність до оволодіння новими знаннями в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі.
- Здатність презентувати власний творчий продукт, здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, розробляти і втілювати музично-виховні заходи на високому мистецько-педагогічному рівні; організувати освітній процес на засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, здатність до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в закладах мистецької освіти.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- Здатність здійснювати художньо-педагогічне спілкування з дітьми; вміння вирішувати педагогічні навчально-виховні, художньо-творчі завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів та їх музичної підготовки.
- Володіння принципами організації керівництвом хором, ансамблем, методикою викладання музичних дисциплін; засвоювати пісенний матеріал шкільної програми для використання у майбутній музично-педагогічній діяльності; здійснювати змістовний аналіз музичного твору, емоційно й цікаво розповідати учням про музику і музикантів, події музичного життя.
- Вміння організовувати дитячі та самодіяльні хорові творчі колективи; використовувати власні професійно-профільовані знання та навички під час вокально-хорової роботи з дітьми.
- Уміння творчо проводити уроки музики у відповідності з метою, принципами і завданнями організації музично-виховної роботи в школі; критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності, творчо підходити і впроваджувати нові освітні навчально-виховні технології..
- Здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі.
- Опанування різними видами комп'ютерних програм для музиканта; набуття практичного навичку нотного набору різних видів партитур чи інших музичних творів (інструментальних, вокально-інструментальних, хорових); опанування навичками синхронізації нотного та текстового набору різних комп'ютерних програм.
- Володіння теоретичними засадами хорового виконавства та культури вокально-хорового співу, знання виразових можливостей хорової музики та закономірностей хорового виконавства в цілому, практикою співу в хоровому колективі та методичними принципами формування практичних навичок роботи з хором.
- Вміння використовувати знання, уміння і навички зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань під час проходження практики; застосування професійно-профільованих знань у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі.
- Володіння методичними засади підготовки до керування хором; навичками самостійної роботи з фаховою літературою та навчально-художнім репертуаром з диригування; найрізноманітнішим хоровим ансамблевим та інструментальним репертуаром різних епох, жанрів і стилів; засвоєння пісенного матеріалу шкільної програми для використання у майбутній музично-педагогічній діяльності.
- Готовність до художньо-творчої, музично-виконавської діяльності; інтерпретування музичних творів; реалізації колективних, індивідуальних музичних проєктів; розробки художньо-практичних, музичних завдань для учнів, відповідно до їх вікових особливостей.
- Розуміння процесу становлення та розвитку різних вокальних шкіл (європейських, вітчизняних, російських) та систему їх педагогічних принципів.
- Володіння знаннями щодо класифікації співочих голосів та їх якісних характеристик.
- Розуміння будови та функцій голосового апарату як „вокального” інструменту; процесу формування вокального голосу, поняття регістрів, резонаторів.
- Впевнене володіння процесом правильного вокального дихання, знаннями та розумінням його ролі, класифікації типів дихання та історичних змін у поглядах вокальної педагогіки стосовно дихання у співі.
- Вміння дати теоретичний аналіз механізму формування правильного вокального звуку, поняття регістрів, резонаторів, інших вокально-технічних навичок з погляду історії вокальної педагогіки.
- Вміння використовувати психологічні категорії при формуванні правильної позиції звука та розвитку голосу співака в роботі з майбутніми вихованцями.

- Здатність застосовувати методику використання засобів художньої виразності вокального мистецтва під час роботи над художнім образом вокального чи хорового твору, застосовувати весь комплекс засобів виразності, артистичну, сценічну майстерність у майбутній професійній діяльності співака, педагога, диригента.

5. Організація навчання курсу

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
1	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	1	Вибірковий

Обсяг курсу

На вивчення навчального курсу відводиться 90 годин і 3 кредити ЄКТС

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття Самостійна робота	10 60

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	------------------	-------------	---------------------

Змістовий модуль 1. Bel canto. Розвиток вокально педагогічної думки в Європі.

Тема 1. Процес еволюції вокальної педагогіки. Головні поняття. Розмежування сольного співу і побутового та поетичного мовлення у мистецькій спадщині античності.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		1 тиждень
Тема 1. Процес еволюції вокальної педагогіки. Головні поняття. Розмежування сольного співу і побутового та поетичного мовлення у мистецькій спадщині античності.	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		1 тиждень
Тема 2. Мистецтво італійського Bel canto (від старовинного до класичного), співочі школи, методичні принципи виховання співаків Італії 17-18ст.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		2 тиждень
Тема 2. Мистецтво італійського Bel canto (від старовинного до	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		2 тиждень

класичного), співочі школи, методичні принципи виховання співаків Італії 17-18ст.					
Тема 1,2.	практичне заняття	8.1,8.2,8.3, 8.4,8.5.	2	10	3 тиждень
Тема 3. Нові вокально-технічні завдання, поставлені перед співаками творчістю Дж.Верді. Вердівські співаки.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		4 тиждень
Тема 3. Нові вокально-технічні завдання, поставлені перед співаками творчістю Дж.Верді. Вердівські співаки.	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8. 4, 8.5.	6		4 тиждень
Тема 4. Педагогічна діяльність Ф.Ламперті, Л.Джиральдоні. Погляди Е.Карузо на вокальну методику. Нові тенденції у італійській школі співу 20 століття.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		5 тиждень
Тема 4. Педагогічна діяльність Ф.Ламперті, Л.Джиральдоні. Погляди Е.Карузо на вокальну методику. Нові тенденції у італійській школі співу 20 століття.	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8. 4, 8.5.	6		5 тиждень
Тема 3, 4.	практичне заняття		2	10	5 тиждень
Тема5. Французька національна вокальна школа. Реформа Глюка. Вокально-педагогічні праці Ж.Дюпре, М.Гарсія-сина, Ж.Фора	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		6 тиждень
Тема 5. Французька національна вокальна школа. Реформа Глюка. Вокально-педагогічні праці	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		6 тиждень

Ж.Дюпре, М.Гарсія-сина, Ж.Фора					
Тема 6. Витоки німецької школи співу.Новаторство Р.Вагнера. Поняття Вагнерівський співак. Вокальна педагогіка західної Європи 20ст.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		7 тиждень
Тема 6. Витоки німецької школи співу.Новаторство Р.Вагнера. Поняття Вагнерівський співак. Вокальна педагогіка західної Європи 20ст.	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		7 тиждень
Тема 5,6.	практичне заняття	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2	10	8 тиждень
Разом за змістовим модулем 1			54	30	
Змістовий модуль 2. Історичні та творчі зв'язки, джерела, особливості розвитку та формування основних педагогічних принципів української національної школи співу.					
Тема 7. Джерела української національної школи співу.Вокальна педагогіка України та Росії від Хрещення Русі до 19ст. Організація консерваторій в Росії.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		9 тиждень
Тема7. Джерела української національної школи співу.Вокальна педагогіка України та Росії від Хрещення Русі до 19ст. Організація консерваторій в Росії.	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		9 тиждень
Тема 8. Значення творчості М.Лисенка у формуванні української академічної школи співу.Видатні вокальні педагоги О.Мишуга, С.Крушельницька.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		10 тиждень

Тема 8. Значення творчості М.Лисенка у формуванні української академічної школи співу.Видатні вокальні педагоги О.Мишуга, С.Крушельницька.	самостійна робота		6		10 тиждень
Тема7, 8.	практичне заняття		2	10	11 тиждень
Тема9 . Розвиток музично-драматичного театру Західної України, видатні камерні виконавці та вокальні педагоги Галичини. Педагогічні праці О.Бандрівської	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		12 тиждень
Тема9. Розвиток музично-драматичного театру Західної України, видатні камерні виконавці та вокальні педагоги Галичини. Педагогічні праці О.Бандрівської	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		12 тиждень
Тема 10. Креативний підхід до формування техніки співу в сучасній методиці педагогів-новаторів.	лекція	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2		13 тиждень
Тема10. Креативний підхід до формування техніки співу в сучасній методиці педагогів-новаторів.	самостійна робота	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	6		13 тиждень
Тема 9.10.	практичне заняття	8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5.	2	10	14 тиждень
Разом за змістовим модулем 2			36	20	
Всього годин			90		
6. Система оцінювання курсу					

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості. Використовуються методи контролю, які сприяють підвищенню мотивації студентів – майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності, відповідно до специфіки фахової підготовки учителя музики та виконавця – співака.</p> <p>Методи контролю і самоконтролю спрямовані на перевірку рівня засвоєння студентами теоретичних знань. Методи усного контролю – індивідуальне чи фронтальне опитування, дискусія, письмового – тестування, контрольна чи самостійна робота, індивідуальні письмові завдання, тощо.</p> <p>Оцінювання проводиться за національною шкалою (від відмінно до незадовільно) та шкалою ЕСТ8 (від А до Г). Сума балів за всіма видами контролю та за всі види навчальної діяльності становить 100 за семестр. Іспит – 50 балів, робота в класі – 25, самостійна робота – 25.</p> <p>Форма контролю для даної спеціальності:</p> <p>іспит – 1 семестр (50 – поточна робота на практичних заняттях, 50 – іспит, разом – 100 балів)</p> <p>Кількість балів за роботу студента під час практичних занять, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання наступних вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг виконання завдань; якість виконання завдань; самостійність виконання; творчий підхід до виконання завдань; ініціативність у навчальній діяльності.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Студент допускається до іспиту при умові виконання всіх вимог, що ставляться до вивчення програмного матеріалу: відповідні знання теоретичного матеріалу, розуміння методичних концепцій видатних вокальних педагогів минулого та розвитку вокальної педагогіки з позицій сучасності, виконаними індивідуальними та самостійними роботами. Поточний контроль на практичних заняттях включає систематичну перевірку виконання студентом різних видів індивідуальних завдань, спрямованих на поглиблення знань, отриманих на лекційних заняттях.</p> <p>Підсумковий контроль відбувається таким чином: усне опитування (індивідуальне, фронтальне), письмові завдання.</p> <p>Семестрова оцінка відображає сукупну суму балів за відповідь на іспиті та роботу на практичних заняттях.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Предмет «Історія та теорія вокальної педагогіки» належить до циклу дисциплін спеціального практичного спрямування і передбачає підготовку теоретико-методичної та наукової основи для виконавської та педагогічної діяльності студентів - майбутніх учителів музичного мистецтва, викладачів вокальної майстерності, співаків, диригентів, керівників художніх колективів.</p>	

Вокальна педагогіка - наука про навчання і виховання професійного співака і використання можливостей людського голосу у музично-виконавській практиці.

Призначення курсу - розкрити феномен голосу людини і проблему грамотного застосування його природи у виконавстві через історичний аспект. У основі - формування сучасної теорії співацького голосу і сольного співу на базі історії вокальної педагогіки і практики. Вивчення даної дисципліни дасть можливість сформувати методику вокальної роботи в майбутній практичній діяльності вчителя, диригента хору, співака, вокального педагога, дозволить краще розуміти закономірності творення вокально-виконавських стилів хорової, оперної, камерної музики минулого, вдосконалити художнє мислення, загальний музичний розвиток, і, звичайно, вокальну майстерність майбутнього виконавця та педагога.

Крім того, студент має оволодіти вмінням за допомогою засобів вокального мистецтва здійснювати естетичне виховання майбутніх фахівців; розвивати художньо-творчі та вокально-виконавські здібності своїх майбутніх вихованців, їх навички та вміння; освоїти методичні прийоми формування і розвитку співочого голосу та музичних здібностей, необхідні для подальшої кваліфікованої роботи в школі та вищих навчальних закладах.

Майбутній педагог, збагатившись теоретичними знаннями, повинен на власному досвіді, в практиці розвитку свого голосу, навчитись співати в правильній позиції звука, якісними характеристиками якої є легкість, дзвінкість, яскравість, близькість, польотність, комфортність та свобода у відчуттях співака, та могли передати своє вміння вихованцям.

Практична перевірка навичку правильно співати, використовувати свої знання та вміння для створення художнього образу, володіння сценічною витримкою, артистичною майстерністю відбувається на заліках, іспитах, академконцертах та пробних концертних виступах.

У кінцевому результаті, відповідно до поставленої мети, завдань і визначених цілей програми, випускник оволодіє цілим комплексом теоретичних знань, застосувавши які в роботі над власним голосом, здобувши фахову зрілість в процесі підготовки до концертних виступів, іспитів, а також, під час роботи з дітьми на практиці, зможе успішно працювати у освітній та культурній сферах.

8. Рекомендована література

8.1. Методичне забезпечення

1. Голос людини та вокальна робота з ним: Монографія/ Г.Є.Стасько, О.Д.Шуляр та ін,- Івано-Франківськ: Видави. ПНУ ім.. В.Стефаника, 2010.- 336 с.
2. Стасько Г.Є. Психотехніка співу у вокальній педагогіці: Монографія/ Г.Є.Стасько.- Івано-Франківськ: Видави. ПНУ ім.. В.Стефаника, 2010.- 136 с.
3. Хрестоматія для пения. Арии зарубежных композиторов. Вып. 1. - М: Музыка, 1981.
4. Хрестоматія для пения. Старинные арии. Вып. 3. - М: Музыка, 1978.
5. Хрестоматія для пения. Арии зарубежных композиторов. Вып. 1. - М: Музыка, 1981.
6. Хрестоматія для пения. Старинные арии. Вып. 3. - М: Музыка, 1978.
7. Хрестоматія для пения. III - IV курсы отделений актеров муз. комедии театральных и музыкальных вузов. - М.: Музыка, 1978.

Гринь Л.О. Методичні рекомендації до курсу „Вокал”. - Запоріжжя: КП „Дніпровський металург”, 2008. - 28с.

8.2. Базова література

1. Бандрівська О.К. Науково-методичні праці /статті, рецензії/.- Наукові збірки,- В.6.- ЛДМА.-Львів, 2002,- 148 с.
2. Багадуров В.А. Очерки по истории вокальной педагогики. Ч.3.-М.:Музгиз, 1956.- 286с.
3. Бернд Вайкль. Пение и прочем умении. - М.:»Аграф», 2002.-224 с.
4. Вальденго Джузеппе. Я пел с Тосканини /Пер. с итал. - 2-е изд., доп,- Л.:Музыка, 1989,- 168 с.
5. Вопрос вокальной педагогики.Сб.статей.Вып.4/Сост.В.Л.Чаплина.-М.:Музыка.

1969.- 230 с.

6. Вопросы вокальной педагогики. Сб.статей. Вып. 5/Сост. Л.Б.Дмитриева.- М.: Музыка, 1976.-261 с.

7. Вопросы вокальной педагогики. Сб.статей. Вып. 6/Сост. Л.Б.Дмитриев.- Л.: Музыка. 1982,- 184 с.

8. Вопросы вокальной педагогики. Сб. статей. Вып. 7/Сост. А.Яковлева.- М.: Музыка, 1984,- 214 с.

9. Гнидь Б.П..Історія вокального мистецтва/ Б.П. Гнидь - К., НМАУ, 1997.- 320 с.

10. Голинський М.Т..Спогади /Переди, сл. та передм. С.Д.Козака\ М.Т Голинський .- К.: Молодь, 1993,- 368 с.

11. Голос людини та вокальна робота з ним: Монографія/ Г.Є.Стасько, О.Д.Шуляр та ін.- Івано-Франківськ: Видави. ПНУ ім.. В.Стефаніка, 2010.- 336 с.

12. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики,- М.: Музыка, 1968.- 676с:

13. Євтушенко Д., Михайлов-Сидоров М.. Питання вокальної педагогіки.-Історія, теорія, практика/ Д. Євтушенко., М Михайлов-Сидоров.- К.; Мистецтво, 1963.- 338с.

14. Кравченко А. Секретні бельканто.- Симферополь, 1993.- 126с.

15. Лаури-Вольпи Дж. Вокальные параллели/ Дж. Лаури-Вольпи.-Л.: Музика.- Ленингр. отд., 1972,- 299с.

16. Лебедева. І. О. О. М. Благовидова - педагог/1. О. Лебедева.- М.: Музыка, 1984.- 80с.

17. Львов М. Из истории вокального искусства/ М. Львов.- М.: Музыка, 1964

18. Морозов В.П.. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. ИП РАН, МГК им. П. Чайковского, Центр «Искусство и наука./ В. П. Морозов. М.,2002.- 496 с.

19. Назаренко И.К.. Искусство пения. Очерки/ И. К. Назаренко.- М.: Музыка, 1968.- 622 с.

20. Львов М.Л. Из истории вокального искусства/ М.Л.Львов,- Музыка: М.,1964.

21. Прокопьев В.Н.. Как стать певцом и сделать карьеру./ В.Н. Прокопьев.- СПб.: Издат. «Русская графика», 2000,- 176 с.

22. Стасько Г. Є. Психотехніка співу у вокальній педагогіці: Монографія/ Г. Є. Стасько,- Івано-Франківськ: Видави. ПНУ ім.. В.Стефаніка, 2010.- 136 с.

23. Тимохин В.В. Мастера вокального искусства XX века: Очерки/ В. В. Тимохин.- Вып. 1. М.: Музыка. 1974.- 175 с.

24. Тимохин В. В. Мастера вокального искусства XX века: Очерки. / В. В. Тимохин.- Вып. 2. -М.: Музика. 1983. - 175 с.

25. Черепанин М. В. Музична культура Галичини (друга половина XIX - перша половина XX ст..) Монографія:./ М.В. Черепанин .- К.: Вежа, 1997.- 328 с.

26. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Монографія: Ч.І/ О. Д. Шуляр.-Івано-Франківськ,- Видав. «Плай» ПНУ ім.В.Стефаніка, 2010.- 352 с.

27. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва: Монографія.-Ч.ІІ /О. Д. Шуляр,- Івано-Франківськ: Видав. «Плай» ПНУ ім.В.Стефаніка, 2012,- 360 с.

8.3. Допоміжна література

1.Вопросы вокальной педагогики. - Сборник статей выпуск 7. - М.: Музыка, 1984. - 214

2.Гозенпуд А. Краткий оперный словарь 2-е издание / А.Гозенпуд - К., 1986. - 296 с.

3.Гринь Л.О. Теоретико-методичні основи вокальної підготовки майбутніх акторів/ Науково-методичний посібник для студентів спеціальності „Театральне мистецтво” [науковий редактор Г.В. Локарева.] / Л.О.Гринь - Запоріжжя: ЗНУ, 2011. - 140с., ноти.

4.Далецкий А.В. Обучение певца-любителя А.В.Далецкий - М.: МГИК, 1990. - 228с.

5.Егоров А.П. Гигиена голоса и его физиологические основы. - М.: Музыка, 1962. - 56с.

6.История русского дореволюционного драматического театра в 2-х ч. / Под ред. Н.И.Зльяша./ М.: Просвещение, 1989. - 336с.

- 7.Кремлев Ю.А. О роли разума в восприятии произведения искусства / Ю.А.Кремлев М.: Музыка, 1970. - 72с.
- 8.Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : Навч. посіб. / О.М. Олексюк, М.М. Ткач. - К. : Знання України, 2004. - 264 с.
- 9.Павлов И.П. Полн. собр. сочинений, т. , кн. 2-я. / И.П.Павлов - М.-Л.: изд. АН СССР, 1951.-С.-269.
- 10.Рождественская Н.В. Діагностика актерских способностей ./ Н.В.Рождественская - СПб.: Речь, 2005,- 192с.
- 11.Шмыга Т. Счастье мне улыбалось / Т.Шмыга - М.: Вагриус, 2001. - 320с.
- 12.Яковлев А.В. Физиологические закономерности певческой атаки. / Тренировочные упражнения для вокалистов / А.В.Яковлев - Л.: Музыка, 1971. - 64с. Юссон Р. Певческий голос/ Р.Юссон,- М.: Музыка, 1974.- 262с.
- 13.Юцевич Ю.Е. Педагогическое обоснование содержания вокальной подготовки учащихся педучилищ Автореф дисс. ... канд.пед.наук/ Ю.Е. Юцевич.. - К., 1985. - 23с.

8.4. Інформаційні ресурси

- 1.Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- 2.Наукова бібліотека інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- 3.Івано- франківська універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка.
- 4.Державний архів Івано-Франківської області.
- 5.Фонди та музейні збірки Івано-Франківського краєзнавчого музею.
- 6.Фонди та музейні збірки Львівського історичного музею.

8.5. Електронний ресурс

- 1.Вокально-виконавська творчість. [Електронний ресурс] // disser.com.ua/contents/18832.html
- 2.Розвиток особистості співака. [Електронний ресурс] // www.nbu.gov.ua/portal/Soc.. /3 .pdf
- 3.Вокальне мистецтво: історія та сучасність. [Електронний ресурс] // solospiv.com/.../Naukovi_zbirky_24.pdf
- 4.Стахевич О.Г. Основи вокальної педагогіки. 4.1. [Електронний ресурс] // www.twirpx.com > ... > Музыкальное искусство > Вокал
- 5.Теорія та методика співацького голосотворення. [Електронний ресурс]// ib.mdpu.org.ua/e-book/hor/tema5.htm
- 6.Словник помилок вокальної педагогіки. [Електронний ресурс] // bukvar.su > Музыка
- 7.Физиология пения и вокальная техника. [Електронний ресурс] music80.org/node/535